

1

Araling Panlipunan

Una Nga Kwartar – Modyul 9
Pagpasigarbo Sa Pangandoy Para
Sa Kaugalingon

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Araling Panlipunan – Una nga Grado
Alternative Delivery Mode
Una nga Kwartar – Modyul 9: Pagpasigarbo Sa Pangandoy Para Sa Kaugalingon
Unang Edisyon, 2020

Batas Republika 8293, Seksiyon 176 naga ingon nga dili mahimong makaangkon og katungod sa copyright sa bisan unsa nga tagsulat ang gobyerno sa Pilipinas. Bisan pa man, kinahanglan una ang pagtugot sa ahensya sa gobyerno nga nagpatuman sa tagsulat kung kini mahimong pagkakitaan. Apil sa mga pwede nga buhaton sa maong ahensya ang pagtakda sa mahimong bayad.

Ang mga tagsulat sa (istorya, basahon, balak, kanta, hulagway, ngalan sa produkto o brand name, tatak o trademark, salida sa telebisyon, pelikula, atbp.) nga ginamit niini nga modyul nagpanag-iya sa copyright nianang mga gihisgutan. Panningkamutan nga matultulan sila para makuha ang ilang pagtugot sa paggamit sa mao nga mga materyales. Wala giangkon sa mga nagmantala ug sa nagsulat ang katungod isip tag-iya niini. Ang unsa man nga gamit gawas niining modyul, kinahanglan ang pagtugot gikan sa orihinal nga pagsulat.

Walay bisan unsa nga bahin o parte niining materyales ang mahimong kopyahon o ipatik sa unsa man nga pamaagi nga walay pagtugot sa departamento.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim : **Leonor Magtolis Briones**
Pangalawang Kalihim: **Diosdado M. San Antonio**

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul	
Manunulat	: Jay Heart B. Marcial
Tagaguhit	: Joshua Rey V. Aguinaldo and Jay Heart B. Marcial
Editor	: Grace L. Laurie
Tagasuri	: Flormenio M. Cajés, Jr.
Tagapamahala	: Reynaldo E. Manuel Jr., PhD, CESE Schools Division Superintendent
	Lorena P. Serrano, CESE PSDS, OIC-ASDS
Mga Miyembro	: Francis J. Buac Chief Education Supervisor, CID
	Elvira L. Santos Education Program Supervisor – Araling Panlipunan
	Vivian D. Echalico Education Program Supervisor - LRMS

Inilimbag sa Pilipinas ng
Department of Education – Division of Oroquieta City
Office Address: Osilao St., Poblacion 1, Oroquieta City
Telefax: 088-531-0831
E-mail Address: depedorquieta@gmail.com

Araling Panlipunan

Una Nga Kwartar – Modyul 9

Pagpasigarbo Sa Pangandoy Para Sa Kaugalingon

Ang modyul na ito ay magkatuwang na inihanda at sinuri ng mga edukador mula sa mga publikong paaralan. Hinikayat naming ang mga guro at ibang nasa larangan ng edukasyon na mag-email ng kanilang puna at mungkahi sa Kagawaran ng Edukasyon Rehiyon X – Dibisyon ng Lungsod ng Oroquieta sa depedorquieta@gmail.com.

Mahalaga sa amin ang iyong mga puna at mungkahi.

TALAN SA MGA SULOD

Pasiuna Nga Mensahe	v
Hibalo-i Kini	1
Sulayi Kini	2
Aralin 1 Pagpasigarbo Sa Pangandoy Para Sa Kaugalingon		
Subli-a Kini	3
Kat-oni Kini	4
Susiha Kini	5
Pagpauswag	6
Hinumdumi Kini	7
Buhata Kini	7
Ebalwasyon	9
Mga Buluhaton	10
Tubag Sa Mga Pangutana	11
Pakisayran	12

Pasiuna nga Mensahe

Para sa Magtutudlo:

Kumusta, malipayong paggamit niining **Araling Panlipunan - Una nga Grado** Alternative Delivery Mode (ADM) Module para sa araling **Pagpasigarbo Sa Pangandoy Para Sa Kaugalingon**.

Kini nga Modyul nadesinyo, naugmad ug nasusi sa pagtinabangay sa mga magtutudlo nga gikan sa pampublikong institusyon para sa pagtabang kanimo nga makab-ot ang sumbanan nga gitakda sa K to 12 Curriculum samtang ilang gibuntog ang mga babag nga adunay kalabutan sa personal, social, ug economic nga mga sitwasyon sa ilang pag-eskwela.

Kining kapanguhaan sa pagkat-on o learning resource gilauman nga makapadasig sa magtutuon o bata nga mobuhat sa mga giniyahan ug gawasnong buluhaton sa iyang kaugalingon nga lihok ug panahon. Dugang pa, ang katuyuan usab niini mao ang pagtabang sa magtutuon o bata nga makakuha sa mga gikinahanglan nga kahanas niining atong panahon karon sa ika-21 nga siglo samtang gitagaan usab og konsiderasyon ang ilang mga panginahanglan og sitwasyon.

Isip magtutudlo, ikaw ang gilauman nga maghatag sa magtutuon o bata kung unsaon paggamit niini nga Modyul. Gitahasan usab ikaw sa pagsubay sa pag-uswag sa iyang kahibawo samtang imo siya gitagaan og higayon nga makatuon sa iyang kaugalingon nga pagkat-on sa kahibawo. Ug usab, gitahasan ka nga dasigon ug tabangan ang magtutuon o bata sa iyang pagbuhat sa mga buluhaton sulod niini nga Modyul.

Para sa mag-aaral:

Para sa Magtutuon:

Kumusta, malipayong paggamit niining **Araling Panlipunan - Una nga Grado** Alternative Delivery Mode (ADM) Module para sa araling **Pagpasigarbo Sa Pangandoy Para Sa Kaugalingon**.

Kini nga Modyul gihimo para matagaan ka sa makahuluganon nga higayon para sa mga giniyahan ug gawasnong pagkat-on subay sa imong kaugalingon nga lihok ug panahon. Isip aktibo nga magtutuon, mahimo nimo ang pagproseso sa sulod niining modyul.

Kini nga Modyul adunay mga parte kapares sa mga icons:

 <i>Hibalo-i Kini</i>	Dinhi nga bahin, mahibaloan kung unsa ang kinahanglan nga matun-an sa modyul.
 <i>Sulayi Kini</i>	Ang katuyoan niini nga bahin sa buluhaton mao ang pagsusi sa imong naunang kahibalo mahitungod sa leksiyon nga imong pagatun-an. Kung makuha nimo ang ensakto nga mga tubag (100%), pwede na nimo dili gamiton kini nga modyul.
 <i>Subli-a Kini</i>	Kini ang hamubo nga buluhaton o paghisgot sa nauna nga kahibalo para matabangan ka nga makonek ang karon ug sa una nga leksiyon.
 <i>Kat-oni Kini</i>	Dinhi nga bahin, ipaila ang bag-o nga leksiyon sa nagkalain lain nga pamaagi sama sa usa ka istorya, kanta, balak, pagpresentar sa problema, sitwasyon, o mga buluhaton.
 <i>Susiha Kini</i>	Dinhi nga parte, tagaan ka og hamubo nga panaghisgot sa leksiyon. Ang katuyuan niini para matabangan ug masabtan ang bag-o nga konsepto ug kahanas.

 <i>Pagpauswag</i>	<p>Naglangkob kini sa mga buluhaton nga giniyahan og gawasnon pagbansay para mapalig-on ang imong pagsabot ug kahanas leksiyon. Mahimo nimo nga tanawon kung husto ba ang imong tubag sa mga buluhaton sa pagtan-aw sa tubag nga nahimutang sa susi sa hustong tubag nga anaa sa katapusan nga parte sa modyul.</p>
 <i>Hinumdumi Kini</i>	<p>Kini naglangkob sa mga pangutana o pagbutang sa mga tubag diha sa gibutangan og blanko nga parte sa kapahayag para mapaproseso kung unsa ang natun-an nimo gikan sa leksiyon.</p>
 <i>Buhata Kini</i>	<p>Kini naglangkob sa mga buluhaton nga makatabang sa imo para mabalhin ang bag-ong kahibalo o kahanas sa tinuod nga sitwasyon o ang kamatuoran sa kinabuhi.</p>
 <i>Ebalwasyon</i>	<p>Kini usa ka buluhaton nga ang katuyuan masukod ang lebel sa kahibalo nga nakabot sa natun-an nga kompetensi.</p>
 <i>Mga Buluhaton</i>	<p>Dinhi nga bahin, adunay ihatag nga dugang nga mga buluhaton para mapalambo ang imong kahibawo ug kahanas sa natun-an nga leksiyon.</p>
 <i>Tubag sa Mga Pangutana</i>	<p>Naglangkob kini sa ensaktong tubag sa tanan nga mga buluhaton nga anaa sa modyul</p>

Sa katapusan ng parte ani nga modyul, makita usab ang:

Pakisayran

Kini ang listahan sa tanan nga gikuhaan sa pagbuhat ug pag-ugmad niini nga modyul.

Ang mosunod mao ang importante nga pahinumdom sa paggamit niini nga modyul:

1. Ayaw kalimti ang pagtubag sa *Sulayi Kini* sa dili pa mobalhin sa laing gihatag nga buluhaton nga naa niini nga modyul.
2. Basaha ug maayo ang mga direksiyon sa dili pa buhaton nga mga buluhaton sa pagbansay.
3. Obserbahe ang pagkamatinud-anon og ang itegridad sa pagbuhat sa mga buluhaton ug sa pagsusi sa insakto nga mga tubag.
4. Humana usa ang gibuhad nga buluhaton ayha moadto sa uban pa nga mga buluhaton sa dili pa moadto sa uban pa nga mga buluhaton.
5. Ibalik ang modyul sa imong maestro o sa facilitator kung mahuman na ang pagtubag sa tanan nga mga buluhaton.

Kung ugaling naglisod ka sa pagtubag sa mga buluhaton, ayaw pag duha-duha pagkonsulta sa imong maestra o facilitator. Mahimo ka usab mangayo ug tabang sa imong nanay ug tatay, sa imong magulang o sa bisan kinsa nga nga kauban sa balay na mas magulang nimo. Imong huna-hunaon pirmi nga wala ka nag-inusara.

Maglaum kami nga pinaagi niining modyul makasinati ka sa usa ka makahuluganon nga kahibalo ug makakuha ka sa lawom nga pagsabot nga may kalabutan sa kompetensi nga gitun-an.

Hibalo-i Kini

Niini nga modyul, imong matun-an ang pagpasigarbo sa imong pangandoy para sa imong kaugalingon pinaagi sa mamugnaon nga pamaagi.

Angayan lamang nga ipasigarbo ang imong pangandoy alang sa kaugalingon tungod kay mao kini ang imong inspirasyon o motibasyon sa imong pagpaningkamot sa kinabuhi.

Daghan ang mamugnaon nga mga paagi aron mapasigarbo ang mga pangandoy.

Pwede kining himuon pinaagi sa mosunod nga mga buluhaton:

- pag-drawing sa imong pangandoy
- pagsulti o pagpaambit niini sa ginikanan / igsoon / higala
- Pagpakita o pagbuhat niini (Act out)
- Pagpaningkamot ug paghimo sa mga insaktong butang ug uban pa

Sulayi Kini

Direksiyon: I-tsek (/) ang linya sa pahayag nga nagpakita og insaktong buhaton sa pagkab-ot sa mga pangandoy ug ekis (X) sa dili insaktong buhaton sa pagkab-ot sa mga pangandoy.

- _____ 1. Mangaway sa klasmeyt.
- _____ 2. Mosunod sa tambag sa ginikanan.
- _____ 3. Mo-eskwela katulo sa usa ka semana.
- _____ 4. Magtuon sa mga leksyon sa balay.
- _____ 5. Maminaw sa gitudlo sa maestra.

Aralin

1

Pagpasigarbo Sa Pangandoy Para Sa Kaugalingon

Learning Competency:

Naipagmamalaki ang sariling pangarap o ninanais sa pamamagitan ng mga malikhaing pamamamaraan.

Subli-a Kini

Direksiyon: Basaha ang mosunod nga mga pahayag. Ilha ang tawo nga gipasabot sa pahayag pinaagi sa paglingin sa letra sa imong tubag.

1. Siya ang nagprotektar sa katawhan batok sa mga dautang tawo.
a. Doctor b. Puils c. Bombero
2. Maghimo siya og lamiang pan, keyk, biskwit ug uban pa.
a. Magtutudlo b. Panadero c. Nars
3. Magtanom siya og humay, mais, mga prutas ug utanon.
a. Mag uuma b. Mangingisda c. Tindero
4. Katabang siya sa pagtukod og balay.
a. Panday b. Piloto c. Drayber

5. Mag-ayo siya sa mga gubang sakyanan.
a. Elektrisyan b. Mekaniko c. Abogado
6. Siya ang nagtudlo sa mga bata sa pagsulat, pagbasa ug pag-ihap.
a. Magtutudlo b. Panadero c. Nars

Kat-oni Kini

Direksiyon: Basaha ang sugilanon ni Ana. Pagkahuman, basaha ug tubaga ang mosunod nga mga pangutana ug isulat ang imong tubag sa linya.

Nangandoy si Ana nga mamahimong usa ka doktor sa iyang pagdako. Gusto niyang tabangan ang mga masakiton aron sila mamaayo sa ilang mga balatian.

Kada adlaw siya motungha sa iyang klase aron sa pagpaminaw sa ilang leksyon. Kugihan usab siya motuon ug mobuhat sa iyang mga *assignment* ug *project* sa eskwelahan.

Gikalipay kinig dako sa iyang mga ginikanan tungod kay nagpakita siya'g interes sa paghuman sa iyang pag eskwela.

Mga pangutana:

1. Kinsa ang bata sa sugilanon nga imong nabasa sa unahan?

2. Unsa ang iyang pangandoy inig kadako niya?

3. Kinsa ang iyang gustong tabangan?

4. Unsa ang iyang gibuhad aron makab-ot niya ang iyang mga pangandoy?

5. Unsa ang gibati sa iyang ginikanan sa gipakitang kakugi sa pag-eskwela?

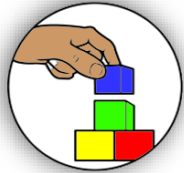

Susiha Kini

Direksiyon: Basaha ang mosunod nga mga pahayag. Kolori ang kasingkasing og **pula** kon ang pahayag tinuod kabahin sa nabasa nga sugilanon ug **itom** kon dili tinuod.

- 1. Talagsa ra motungha sa iyang klase si Ana.
- 2. Kugihan magtuon si Ana sa iyang mga leksyon.
- 3. Pangandoy ni Ana nga mamahimong usa ka nars.

- ♡ 4. Nalipay ang mga ginikanan ni Ana sa iyang gipakitang kakugi sa pag-eskwela.
- ♡ 5. Gustong tabangan ni Ana ang adunay mga sakit.

Pagpauswag

Direksiyon: I-tsek (/) ang pahayag nga nagpakita og pagpasigarbo sa pangandoy ngadto sa uban. Isulat ang ekis (X) kung kini wala nagpakita og pagpasigarbo sa imong pangandoy ngadto sa uban.

- ____ 1. Gikaulaw ang pagsulti sa pangandoy ngadto sa uban.
- ____ 2. Malipayon nga gipaambit sa mga higala ang pangandoy para sa kaugalingon.
- ____ 3. Gitago o gihilom ang pangandoy sa mga ginikanan.
- ____ 4. Gisulti ang mga gustong mahitabo sa kaugalingong kinabuhi ngadto sa pamilya.
- ____ 5. Ni-istorya sa pangandoy para sa kaugalingon ngadto sa mga klasmeyt.

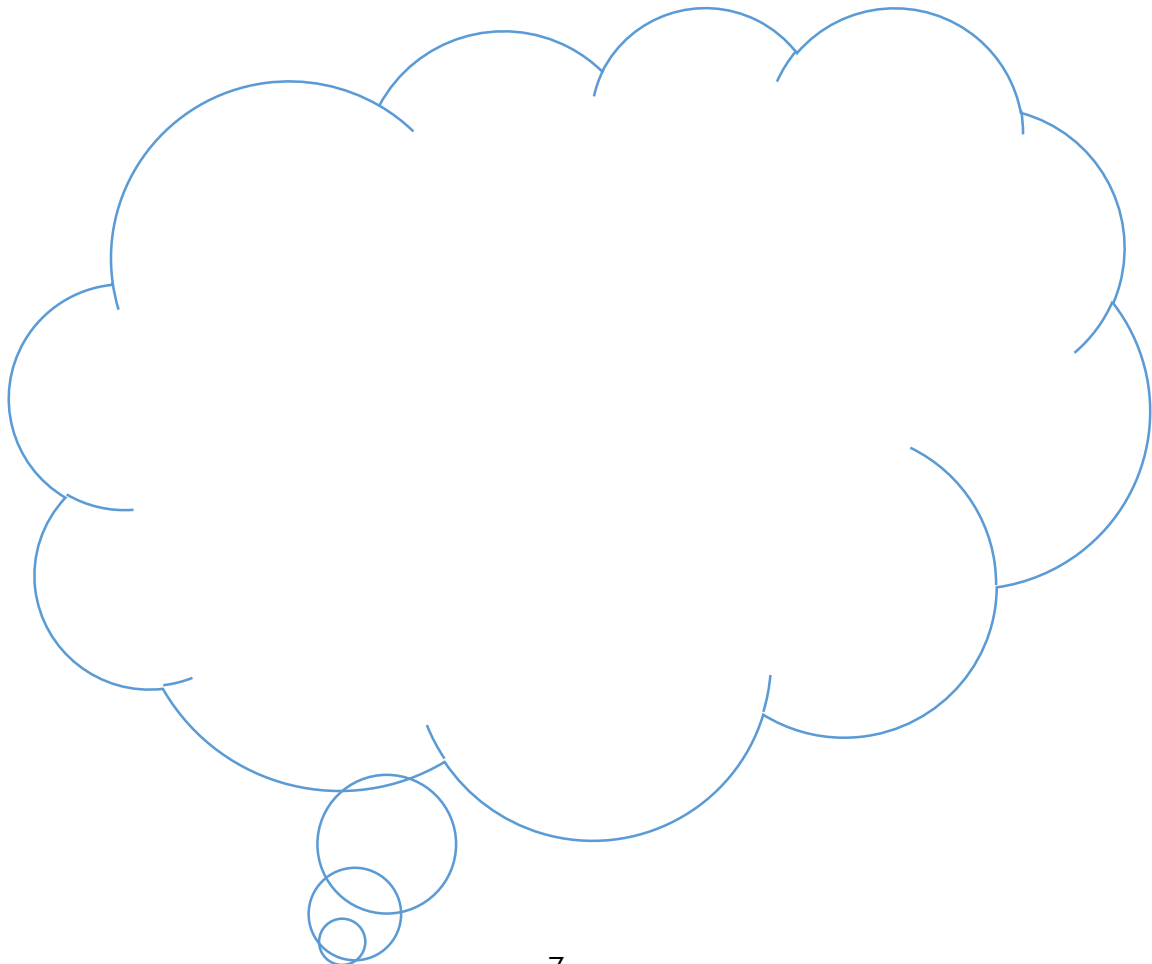
Hinumdumi Kini

Angayan lamang nga ipasigarbo ang imong pangandoy alang sa kaugalingon tungod kay mao kini ang imong inspirasyon o motibasyon sa imong pagpaningkamot sa kinabuhi.

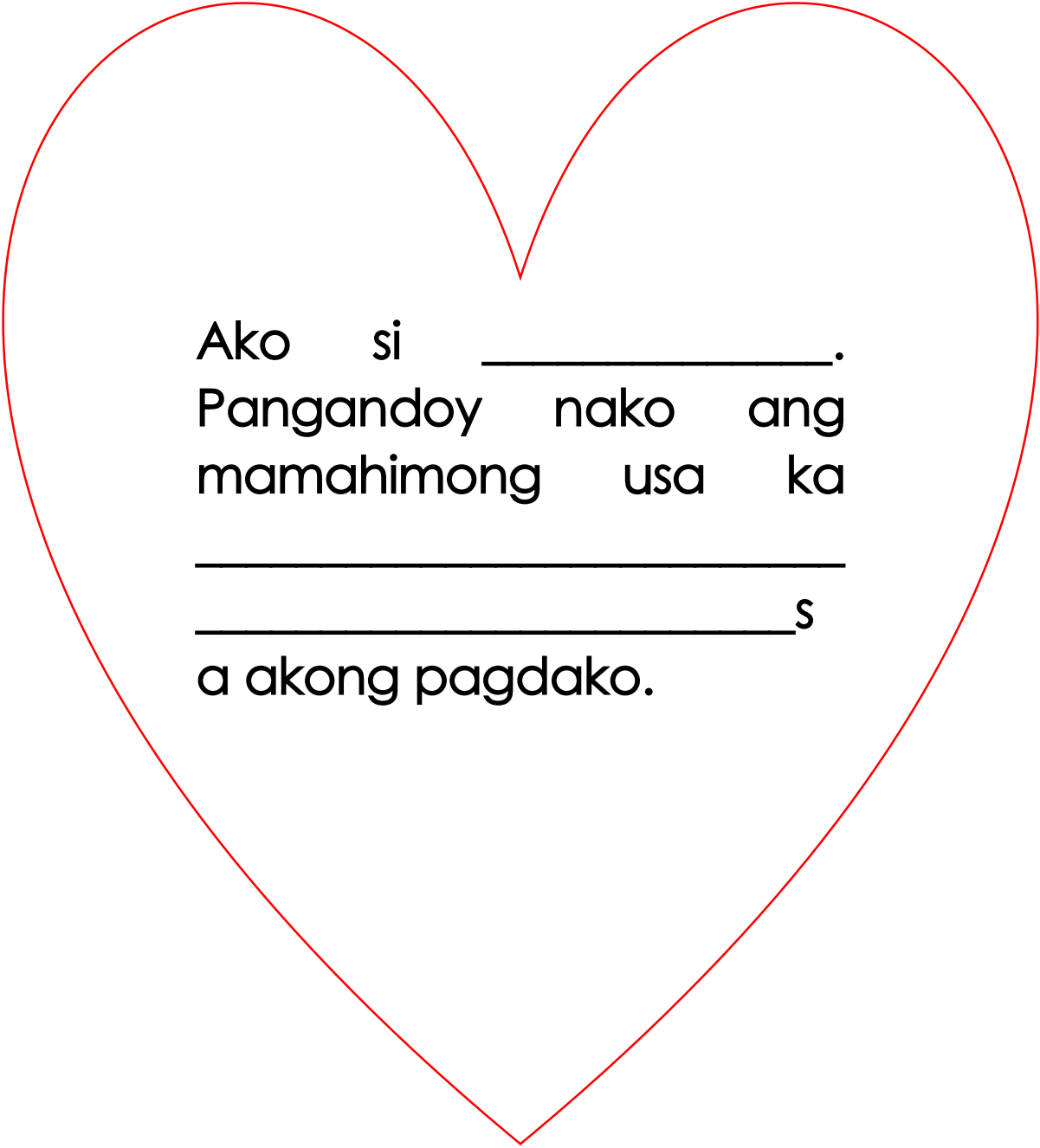

Buhata Kini

I. Direksiyon: Idrowing sulod sa panganod kung unsa ang imong angay buhaton para makab-ot ang imong pangandoy. Pagkahuman, kolori kini.

II. Direksiyon: Kompletuha ang pahayag sa sulod sa kasingkasing.

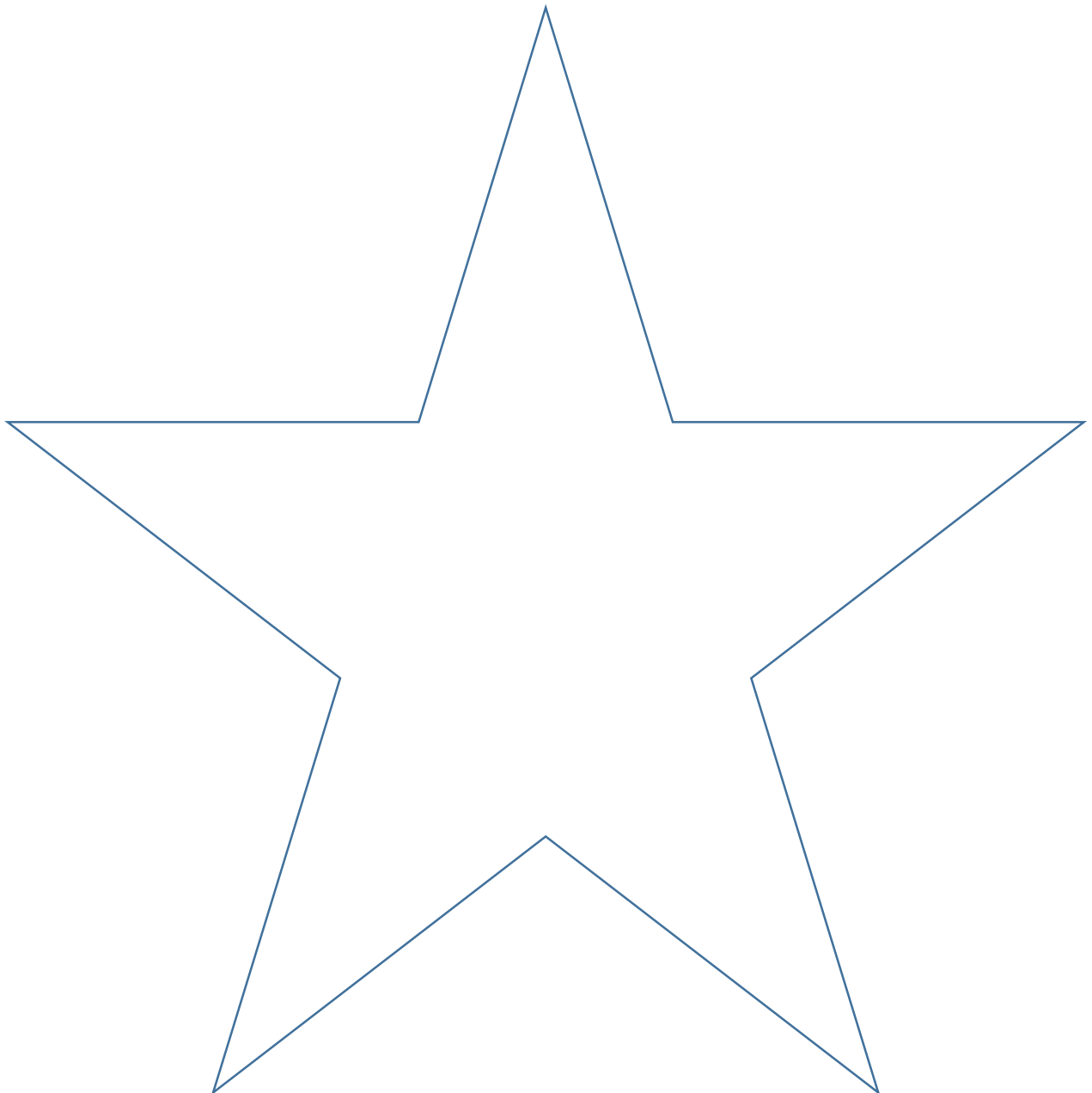
Ako si _____.
Pangandoy nako ang
mamahimong usa ka

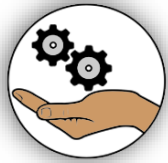
_____s
a akong pagdako.

Ebalwasyon

Direksiyon: Ipasigarbo ang imong pangandoy sa imong kinabuhi pinaagi sa pagdrowing niini sulod sa bituon (star). Pagkahuman, ipaambit kini sa tanang miyembro sa imong pamilya.

Mga Buluhaton

Direksiyon: Idrowing sulod sa mga kahon kon kinsa ang imong gusto nga tabangan sa gipili nimong pangandoy. Ipaambit kini sa imong pamilya inig kahuman.

Tubag Sa Mga Pangutana

<p>Tukasin</p> <p>1. Ana 2. Doktor 3. mga masakiton 4. kada adlaw motungha sa tulonghan; magtuon 5. malipayon ang iyang ginkanaan</p>	<p>Balikain</p> <p>1. B 2. B 3. A 4. A 5. B 6. A</p>	<p>Subukin</p> <p>1. X 2. / 3. X 4. / 5. /</p>
--	---	---

<p>Isaisip Isagawa Tayahin Karagdang Gawain Depende sa tubag sa bata</p>	<p>Pagymanin</p> <p>1. X 2. / 3. X 4. / 5. /</p>	<p>Suriin</p> <p>1. 1. 2. 2. 3. 3. 4. 4. 5. 5.</p>
---	---	--

Pakisayran

Kto 12 Grade 1 Araling Panlipunan Teachers Guide Final Edition

Kto 12 Grade 1 Araling Panlipunan Curriculum Guide 2016 Edition

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education – Region X – Division of Oroquieta City

Osilao St., Poblacion 1, Oroquieta City

Telephone Number: (088) – 531 - 0831

Email Address: depedorquieta@gmail.com